

Protokół

z 24. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski, które odbyło się 5 czerwca 2006 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1.).

Obrazy prowadził dr Maksymilian Skotnicki, przewodniczący Komisji, zgodnie z następującym porządkiem:

1. Przyjęcie porządku obrad
2. Przyjęcie protokołu z 23. posiedzenia Komisji
3. Omówienie i ustalenie nazw geograficznych dla terytorium Białorusi i Ukrainy
4. Omówienie i ustalenie nazw geograficznych dla terytorium Rosji
5. Wolne wnioski

Ad.1. Przewodniczący zaproponował, aby protokół z 23. posiedzenia Komisji przyjąć na kolejnym posiedzeniu (członkowie Komisji otrzymali, wraz z materiałami na bieżące posiedzenie, protokół bez naniesionych wszystkich poprawek i uwag), a zamiast niego, żeby do porządku obrad wprowadzić dwa pytania do Komisji. Propozycję tę przyjęto przez aklamację.

Ad.2. Pierwsze z pytań dotyczyło ustalenia nazwy dla nowopowstałego państwa – Czarnogóry. W dotychczasowych wykazach nazwy **Czarnogóra** i **Republika Czarnogóry** odnosiły się do jednostki administracyjnej. Komisja przez aklamację zaakceptowała te nazwy jako skróconą i oficjalną nazwę nowego państwa. W dalszej kolejności ustalono, że przymiotnikiem od nazwy kraju będzie „czarnogórski”, a nazwami obywateli będą: „Czarnogórzanin”, „Czarnogórzanka” i „Czarnogórzanie” (dla określenia narodowości pozostaje nazwa „Czarnogórzec”). Ustalono również, że przymiotnikiem od nazwy stolicy Podgorica będzie: „podgoricki”, a mieszkańcami stolicy będą: „podgoriczanie”, „podgoriczanka” i „podgoriczanie”. Ustalenia powyższe Komisja przyjęła jednogłośnie.

M. Skotnicki zaproponował, aby opracować i opublikować kolejne wydanie wykazu „Nazwy państw świata, ich stolic i mieszkańców”, gdyż od poprzedniego wydania (z 2003 roku) uzbierało się już trochę zmian w nazwach. Opracowanie zaktualizowanego wykazu Przewodniczący zaproponował autorom poprzedniego wydania – A. Czernemu i M. Zychowi. M. Zych poinformował, że na stronie internetowej Komisji zamieszczona zastała aktualizacja tego wykazu na styczeń 2006 roku. Komisja, przez aklamację, zgodziła się na propozycję M. Skotnickiego, by do końca bieżącego roku przygotować zaktualizowany wykaz, tak aby mógł być wydany na początku 2007 roku (z wprowadzonymi zmianami do dn. 01.01.2007).

Drugie z pytań Przewodniczącego dotyczyło tego, jak w języku polskim nazywać hiszpański region, który po hiszpańsku nazywa się Galicja (w języku galisyjskim Galiza). W niektórych publikacjach, w tym w atlasach geograficznych, pojawia się obecnie spolszczenie *Galicja*, czyli nazwa identyczna z nazwą terenów b. zaboru austriackiego. Przewodniczący poprosił członków Komisji o wyrażenie swojej opinii w tej sprawie.

D. Kalisiewicz stwierdził, że za pozostawieniem formy oryginalnej (Galicia) przeważa to, że jest ona powszechnie spotykana, a w słownikach językowych podawane są dla niej odmiany i formy pochodne (np. Galisyjczyk, galisyjski) oraz to, że nazwa w formie oryginalnej nie będzie mylona z powszechnie znaną polską Galicją. A. Czerny zaproponował, aby sprawdzić występowanie tych nazw w literaturze, a nie tylko w atlasach geograficznych. A. Markowski zaproponował natomiast, aby nazwę spolszczyć w formie Galisja. A. Karp zauważył, że nie powinno dochodzić do pomyłek wynikających z błędnego odniesienia nazwy Galicja, gdyż nazwy zawsze występują w pewnych kontekście, a w przypadku współczesnego

regionu Hiszpanii trudno sobie wyobrazić pomylenie z dawnym regionem Polski. Dyskusja nie przyniosła jednak konkluzji i postanowioną sprawę tę odłożyć do czasu omawiania wykazu nazw z obszaru Hiszpanii.

A. Markowski poprosił Komisję o wyraźne poparcie jego stanowiska, przedstawianego na różnych gremiach, w sprawie poprawności nazwy Holandia, a nie Niderlandy, dla skróconej nazwy kraju. Komisja udzieliła swojego poparcia – nazwa Niderlandy jest nazwą niepoprawną, poprawną skróconą nazwą kraju jest Holandia, a nazwą pełną (oficjalną) – Królestwo Niderlandów.

A. Markowski wyjaśnił również wątpliwość z poprzedniego posiedzenia Komisji dotyczące tego, czy poprawną nazwą jest *Państwo Zjednoczonych Emiratów Arabskich*, występujące w dotychczasowych wykazach, czy też *Państwo Zjednoczone Emiraty Arabskie* – nazwa dotychczas stosowana przez Komisję, czyli *Państwo Zjednoczonych Emiratów Arabskich*, jest nazwą poprawną.

Ad. 3. Przewodniczący powrócił do kwestii stosowania polskich nazw dla terenów historycznie należących do Polski. Na 22. posiedzeniu Komisja przegłosowała, że dla Białorusi należy zalecać polskie przedwojenne nazwy jako współczesne egzonimy, z wyjątkiem tych nazw, które po wojnie uległy znaczącej zmianie (za tym zaleceniem głosowało wówczas 7 członków Komisji, natomiast za stwierdzeniem, że dla Białorusi należy zalecać nazwy oryginalne, a przedwojenne nazwy polskie podawać bądź jako nazwy historyczne, bądź – w stosunku do nazw powszechnie znanych – jako egzonimy, opowiedziało się 5 osób). W odniesieniu do Ukrainy Komisja wówczas ustaliła, że przyjmuje analogiczną zasadę, z uściśleniem, że dla obszaru leżącego w granicach Polski sprzed 1939 roku nazwy będą brane z urzędowego wykazu nazw (miejscowości) i map WIG-u (pozostałe obiekty), natomiast dla obiektów leżących poza granicami przedwojennej Polski nazwy te będą brane z wiarygodnych źródeł ustalonych przez autorów wykazów. Dodatkowo, na 22. posiedzeniu przegłosowano, że autorzy mają przedstawić Komisji listę wszystkich zmian egzonimów z obszaru Ukrainy i Białorusi, leżących poza terenami przedwojennej Polski, tak, aby Komisja mogła je przegłosować.

Przewodniczący stwierdził, że powyższe ustalenia, bardzo wielkiej wagi, są jego zdaniem, zarówno ze względów merytorycznych, jak i politycznych, niewłaściwe, dlatego postanowił jeszcze raz poddać pod dyskusję i głosowanie zasadę stosowania nazewnictwa dla terenów znajdujących się przed wojną w granicach Polski.

W czasie dyskusji B. Zagórski stwierdził, że polskie nazwy geograficzne z terenów należących niegdyś do Polski powinny zostać zachowane jako dziedzictwo historyczne. D. Kalisiewicz zwrócił uwagę, że przyjęta na poprzednim posiedzeniu zasada pozwala na konsekwentne podanie polskich nazw dla wszystkich obiektów z terenów przedwojennej Polski, co często jest przydatne. J. Danecki zauważył, że wprowadzenie znacznej liczby egzonimów nie jest wskazane ze względu na problemy w komunikowaniu się. S. Aleksandrowicz stwierdził, że nazwy te należy wprowadzić, gdyż są polską tradycją, a pomijanie polskich nazw z obszarów niegdyś należących do Polski wynikało z uwarunkowań politycznych minionej epoki. M. Zych poinformował, że w innych krajach, w których nastąpiło przesunięcie granic, dla byłych obszarów danego państwa stosuje się bardzo dużo egzonimów

(np. włoskich dla terenów Słowenii i Chorwacji, węgierskich w Rumunii, czy litewskich w Polsce). A. Czerny zaznaczył, że w Niemczech jednak dla terenów utraconych po II wojnie światowej oficjalnie stosuje się bardzo mało egzonimów – tylko dla najważniejszych obiektów. E. Wolnicz-Pawłowska opowiedziała się za podawaniem w wykazach egzonimów tylko dla wybranych obiektów. S. Aleksandrowicz zaproponował natomiast, aby egzonimy miały wszystkie dawne miasta powiatowe i współczesne rejonowe.

Ostatecznie pod głosowanie Przewodniczący poddał dwie propozycje. W pierwszej – dla terenów znajdujących się przed wojną w granicach Polski, a obecnie leżących poza jej granicami, stosowanie egzonimów jest takie jak dla innych państw, czyli każdą zmianę egzonimu Komisja głosuje osobno. W drugiej – dla wszystkich obiektów z tego terenu stosuje się jako egzonimy nazwy przedwojenne. Pierwszą propozycję rozszerzono o stwierdzenie, że dla wybranych regionów (np. zamieszkałych przez mniejszość polską) wykonane zostaną załączniki do podstawowego wykazu nazw, zawierające polskie nazwy geograficzne dla wszystkich obiektów danego regionu. W głosowaniu za pierwszą propozycją (z rozszerzeniem dla wybranych regionów) opowiedziało się 7 członków Komisji, a za drugą – 2, wstrzymały się zaś 4 osoby. Komisja ustaliła, że przyjęte zasady będą dotyczyć Białorusi, Ukrainy i Litwy oraz że regiony, dla których mają być opracowane rozszerzone wykazy nazw (w postaci załącznika do wykazu głównego) zostaną zaproponowane przez autorów wykazów, wraz z dokładnym określeniem zasięgu tych regionów, i przedstawione Komisji do akceptacji.

Ponieważ zostały ustalone nowe zasady przyjmowania egzonimów, postanowiono, że wykazy nazw Białorusi i Ukrainy zostaną omówione na kolejnym posiedzeniu. Do czasu tego posiedzenia zostaną opracowane wykazy proponowanych zmian w polskim nazewnictwie tych krajów.

A. Czerny przekazał swoje uwagi do nazw z obszaru Ukrainy S. Kaciszczenko. Dwie z tych uwag zostały od razu omówione – dotyczyły one dwóch zbiorników wodnych. Po zasięgnięciu opinii językowej u A. Markowskiego, A. Czerny zaproponował wprowadzenie egzonimu **Zbiornik Dnieprzański** oraz zmiany egzonimu **Zbiornik Dniestrowski** na **Zbiornik Dniestrzański**. Obie te propozycje zostały przyjęte przez aklamację.

Następnie prowadzenie posiedzenia przejęła Wiceprzewodnicząca E. Wolnicz-Pawłowska.

Ad. 4. A Czerny rozpoczął omawianie zmian polskich nazw z obszaru Rosji, zawartych w zestawieniu rozesłanym wszystkim członkom Komisji razem z materiałami na 22 posiedzenie. Na 22 posiedzeniu Komisja omówiła te zmiany do nazw zatok włącznie. Na bieżącym posiedzeniu A. Czerny rozdał aneks do wykazu zmian nazw z obszaru Rosji. M. Zych przygotował natomiast, rozdany na posiedzeniu, wykaz zmian w polskich nazwach geograficznych Rosji (oraz Ukrainy i Białorusi), które zostały wprowadzone w Zeszycie 6. „Nazewnictwa geograficznego świata”, bez ich zatwierdzenia przez Komisję. Te trzy wykazy były podstawą do omawiania proponowanych zmian. Komisja zatem postanowiła:

- dodać nazwę **Okręg Komi-Permiacki** dla okręgu wchodzącego w skład Kraju Permskiego (dawny Komi-Permniacki Okręg Autonomiczny) – 10 głosów za dodaniem, 0 przeciw, 1 wstrzymujący się,

- skasować egzonim **Gdów** dla miasta w obwodzie pskowskim – 10 głosów za skasowaniem, 1 przeciw, 0 wstrzymujących się,
- skasować egzonim **Czeboksary** dla miasta (nazwa identyczna z transkrypcją nazwy rosyjskiej) – przez aklamację,
- dodać egzonim **Gelendżyk** dla miasta – 8 głosów za dodaniem, 0 przeciw, 3 wstrzymujące się,
- skasować egzonim **Iszym** dla miasta (nazwa identyczna z transkrypcją nazwy rosyjskiej) – przez aklamację,
- skasować egzonim **Iszymbaj** dla miasta (nazwa identyczna z transkrypcją nazwy rosyjskiej) – przez aklamację,
- skasować egzonim **Joszkar Oła** dla stolicy Republiki Maryjskiej – 9 głosów za skasowaniem, 0 przeciw, 2 wstrzymujące się,
- nie dodawać egzonimu **Syberia Wschodnia** dla krainy (nazwa ta pozostaje egzonimem dla regionu ekonomicznego) – przez aklamację,
- nie dodawać egzonimu **Syberia Zachodnia** dla krainy (nazwa ta pozostaje egzonimem dla regionu ekonomicznego) – przez aklamację,
- dodać egzonim **Jugorski Szar** dla cieśniny – przez aklamację,
- dodać egzonim **Cieśnina Niewielskiego** – 11 głosów za dodaniem, 0 przeciw, 0 wstrzymujących się,
- dodać egzonim **Cieśnina Piławska** – 10 głosów za dodaniem, 1 przeciw, 0 wstrzymujących się,
- zmienić egzonim **Cieśnina Pierwsza Kurylska** na **Pierwsza Cieśnina Kurylska** – przez aklamację,
- zmienić egzonim **Cieśnina Czwarta Kurylska** na **Czwarta Cieśnina Kurylska** – przez aklamację,
- dodać egzonim **Druga Cieśnina Kurylska** – przez aklamację,
- dodać egzonim **Cieśnina Sannikowa** – 8 głosów za dodaniem, 0 przeciw, 2 wstrzymujące się,
- skasować egzonim **Jezioro Gorzkie** – 9 głosów za skasowaniem, 0 przeciw, 2 wstrzymujące się,
- dodać egzonim **Jezioro Kurylskie** – przez aklamację,
- dodać egzonim **Seliger** dla jeziora na Pojezierzu Wałdajskim – przez aklamację,
- dodać egzonim **Zbiornik Chantajski** – przez aklamację,
- dodać egzonim **Zbiornik Irikliński** – przez aklamację,
- dodać egzonim **Zbiornik Kołymski** – przez aklamację,
- zmienić egzonim **Zbiornik Ust Ilimski** na **Zbiornik Ust-Ilimski** – przez aklamację,
- dodać nazwę **Desna** dla rzeki w Rosji i na Ukrainie (nazwa identyczna z transliteracją nazwy rosyjskiej) – przez aklamację,
- dodać egzonim **Doniec** dla rzeki w Rosji i na Ukrainie – przez aklamację,
- dodać egzonim **Indygirka** dla rzeki – przez aklamację,
- dodać nazwę **Kirenga** dla rzeki (nazwa identyczna z transliteracją nazwy rosyjskiej) – przez aklamację,

- dodać nazwę **Kurejka** dla rzeki (nazwa identyczna z transliteracją nazwy rosyjskiej) – przez aklamację,
- dodać egzonim **Nercza** dla rzeki – przez aklamację,
- dodać egzonim **Mała Newa** dla rzeki – przez aklamację,
- dodać egzonim **Wielka Newa** dla rzeki – przez aklamację,
- dodać egzonim **Mała Newka** dla rzeki – przez aklamację,
- dodać egzonim **Średnia Newka** dla rzeki – przez aklamację,
- dodać egzonim **Wielka Newka** dla rzeki – przez aklamację,
- dodać nazwę **Onega** dla rzeki (nazwa identyczna z transliteracją nazwy rosyjskiej) – przez aklamację,
- dodać egzonim **Penżyna** dla rzeki – przez aklamację,
- dodać egzonim **Pisa** dla rzeki – przez aklamację,
- dodać nazwę **Selenga** dla rzeki (nazwa identyczna z transliteracją nazwy rosyjskiej) – przez aklamację,
- zachować egzonim **Świr** dla rzeki – 5 głosów za skasowaniem, 5 przeciw, 0 wstrzymujących się, przeważył głos Przewodniczącej,
- dodać nazwę **Terek** dla rzeki (nazwa identyczna z transliteracją nazwy rosyjskiej) – przez aklamację,
- skasować egzonim **Wystruć** dla rzeki – 5 głosów za skasowaniem, 1 przeciw, 4 wstrzymujące się,
- dodać egzonim **Ałazeja** dla rzeki – przez aklamację,
- dodać egzonim **Anadyr** dla rzeki – przez aklamację,
- pozostawić nazwę **Dniepr** jako polską nazwę rzeki – przez aklamację,
- pozostawić nazwę **Irtysz** jako polską nazwę rzeki – przez aklamację,
- pozostawić nazwę **Iszym** jako polską nazwę rzeki – przez aklamację,
- dodać egzonim **Wyspa Biegiczewa** – 9 głosów za dodaniem, 1 przeciw, 0 wstrzymujących się,
- dodać egzonim **Wyspa Halla** – przez aklamację,
- dodać egzonim **Wyspa Henrietty** – 7 głosów za dodaniem, 1 przeciw, 2 wstrzymujące się,
- dodać egzonim **Wyspa Heralda** – 7 głosów za dodaniem, 1 przeciw, 2 wstrzymujące się,
- dodać egzonim **Jeannette** dla wyspy – 7 głosów za dodaniem, 1 przeciw, 2 wstrzymujące się,
- nie głosowano nad propozycją wprowadzenia nazw **Wyspy Kirowskie** i **Wyspa Wasylewska** dla wysp w Petersburgu, gdyż egzonimy te były już uwzględnione w poprzednim wykazie,
- dodać egzonim **Wyspa McClintocka** – przez aklamację,
- dodać egzonim **Wyspy Walaamskie** – przez aklamację,
- dodać egzonim **Wyspa Zajęcza** dla wyspy w Petersburgu – przez aklamację,
- dodać egzonim **Wyspa Sverdrupa** – przez aklamację,
- nie wprowadzać nazwy **Półwysep Jamalski** – przez aklamację,

- zmienić egzonim *Półwysep Murawjowa-Amurskiego* na *Półwysep Murawiowa-Amurskiego* – przez aklamację,
- dodać egzonim *Fligely* dla najdalej na północ wysuniętego przylądka Europy – 8 głosów za tą nazwą, 1 głos za nazwą *Przylądek Fligela*, 2 głosy wstrzymujące się.

Do sprawdzenia w materiałach hydrograficznych pozostawiono kwestię przebiegu dwóch rzek – czy rzeka po rosyjsku nazwana *Majskaja* ma źródła w Polsce, a jej polski odcinek nazywa się *Pasmar* oraz czy rzeka po rosyjsku nazwana *Prochladnaja* ma źródła w Polsce, a jej polski odcinek nazywa się *Świeża*. W przypadku, gdy źródła tych rzek znajdują się w Polsce będą podane ich urzędowo ustalone nazwy polskie, jeśli jednak rzeki te nie mają źródeł w Polsce – będą dla nich podane wyłącznie nazwy rosyjskie.

Z powodu braku kworum na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
mgr Maciej Zych

Sekretarz Komisji
mgr Izabella Krauze-Tomczyk

Przewodniczący Komisji
dr Maksymilian Skotnicki